

با توجه به عبارت زیر، به ۵ پرسش داده شده پاسخ دهید.
«انسان هر سال با یادآوری‌های نوروز به دامن مادر خود، طبیعت، بازمی‌گردد. طبیعت به تکرار نیازمند است. نوروز تنها، فرصتی برای آسایش و خوش‌گذرانی نیست. نوروز یعنی داستان زیبایی.»

۱ یک جمله‌ی استثنایی پیدا کنید و آن را بنویسید.

۲ کدام واژه «بدل» است؟

۳ یک واژه‌ی «مشتق» بیابید و آن را بنویسید.

۴ یک واژه‌ی «مرکب» بیابید و آن را بنویسید.

۵ یک واژه‌ی «مشتق - مرکب» بیابید و آن را بنویسید.

۶ ساخت دو واژه‌ی «دبستان» و «کودکستان» را با هم مقایسه کنید.

۷ فعل جمله چه ساختاری دارد؟

با توجه به جمله‌ی «رادمردان ایران‌زمین، دل‌آوری‌های بی‌مانندی در طول تاریخ از خود نشان داده‌اند.» به ۲ سؤال بعدی پاسخ دهید؟

۸ در واژه‌ی «رادمردان» تکیه روی کدام هجا قرار دارد؟ (آن هجا را بنویسید)

۹ واژه‌ی مرکب «رادمرد» را در الگوی (.....+.....←.....) قرار دهید.

۱۰ در واژه‌ی «رادمردان» تکیه روی کدام هجا قرار دارد؟ (آن هجا را بنویسید)

۱۱ واژه‌ی مرکب «رادمرد» را در الگوی (.....+.....←.....) قرار دهید.

۱۲ ساختمان واژه‌ی «نمکدان» را بنویسید.

۱۳ مطلبی طنزآمیز بنویسید.

با توجه به جمله‌ی زیر ۴ مورد خواسته شده را بنویسید.
«انسان فراموش‌کار که سرگرم کارهای مصنوعی و ساخته‌های پیچیده است، با یادآوری‌های نوروز به دامن مادرش، طبیعت برمی‌گردد.»

۱۴ یک واژه‌ی ساده؟

۱۵ یک واژه‌ی مشتق؟

۱۶ یک واژه‌ی مرکب؟

۱۷ یک واژه‌ی مشتق - مرکب؟

به عبارت زیر توجه نموده، سپس به ۴ سؤال بعدی پاسخ دهید:
«برای مادرم در حیاط چادر زدیم و فقط سرمای گُشنده و برف زمستان بود که توانست او را به چهاردیواری اتاق بکشاند.»

۱۸ جمله‌ی مرکب عبارت فوق را مشخص نموده، بنویسید.

۱۹ هریک از تک‌واژه‌های «برای» و «برف» چه نوع تک‌واژ آزادی محسوب می‌گردد؟

۲۰ از نظر ساختمان، واژه‌های «گُشنده»، «زمستان» و «چهاردیواری» به‌ترتیب چه نوع ساختمانی دارند؟

۲۱ بن مضارع در فعل «بکشاند» چیست؟

۲۲ واژه‌ی مرکب «خوش‌بخت» را به‌صورت یک جمله‌ی سه جزئی با مفعول بنویسید.

۲۳ با توجه به متن زیر به سؤالات داده‌شده، پاسخ دهید.
«سرانجام بر آن نهادند که پهلوانی ایرانی، تیری به سوی خاور رها کند. آرش که پهلوانی پیر بود و در همه‌ی سپاه ایران به تیراندازی مشهور، برای انداختن چنین تیری گام پیش نهاد.»
الف) جمله‌ی «سرانجام بر آن نهادند که پهلوانی ایرانی تیری به سوی خاور رها کند.» مستقل ساده است یا مرکب؟ پاسخ خود را با ذکر دلیل بیان نمایید.
ب) واژه‌های «تیرانداز» را به تفکیک بنویسید.

با توجه به عبارت زیر به سؤالات زیر پاسخ دهید:

«مهارت فراوانش در خوشنویسی، نگاه تحسین‌آمیز همه را جلب می‌کرد. او در سراسر عصر خود با اشتیاق تمرین می‌کرد.»

الف) در ترکیب «مهارت فراوان» چه نوع «وابسته» ای وجود دارد؟
 ب) کدام واژه، «متمم اسم» است؟
 پ) یک واژه‌ی «مرکب» و یک واژه‌ی «مشتق - مرکب» مشخص کنید.

با توجه به نوشته‌ی زیر به سه سؤال بعد پاسخ صحیح دهید:
 «خانواده‌ام چادر نشین بودند و سراسر عمرشان را در چادر باز عشایری گذرانده بودند، بنابراین زندگی در اتاق‌کی تنگ برایشان دشوار بود.»

زمان و نوع فعل «گذرانده بودند» چیست؟

نام اجزای سازنده‌ی واژه‌ی «سراسر» چیست؟

نوع واژه‌های «چادر نشین» و «اتاقک» از نظر ساختمان چگونه است؟

برخی از واژه‌های مرکب، در حقیقت فشرده‌ی یک جمله‌ی سه جزئی با مفعول‌اند که گاهی مفعولشان همراه وابسته آمده است. پنج نمونه از هر نوع را بیابید و مفعول آن‌ها را پیدا کنید.
 خداشناس ← کسی که خدا را می‌شناسد.
 خوش‌حال ← کسی که حالی خوش دارد.

برخی از واژه‌های مرکب، در اصل یک گروه اسمی هستند که ممکن است در آن‌ها جای هسته و وابسته عوض شده باشد. مطابق نمونه - پنج مثال پیدا کنید.
 گل‌خانه ← خانه‌ی گل

شیوه‌ی تشخیص اسم ساده و غیر ساده را با فعل ساده و غیرساده مقایسه کنید.

- ۱ نوروژ یعنی داستان زیبایی (۰/۲۵)
- ۲ طبیعت (۰/۲۵)
- ۳ نیازمند یا زیبایی یا آسایش (۰/۲۵)
- ۴ نوروژ (۰/۲۵)
- ۵ یادآوری‌ها (۰/۲۵) یا خوش گذرانی
- ۶ دبستان ساده است (۰/۲۵) اما کودکستان مشتق است. (۰/۲۵)
- ۷ پیشوندی (۰/۲۵)
- ۸ دان (هجای آخر)
- ۹ صفت + اسم ← صفت
- ۱۰ دان (هجای آخر)
- ۱۱ صفت + اسم ← صفت
- ۱۲ مشتق (۰/۲۵)
- ۱۳ به عهده‌ی دانش‌آموزان
- ۱۴ انسان، کارها (کار)، دامن، مادر، طبیعت (ذکر یک مورد کافی است). (۰/۲۵)
- ۱۵ مصنوعی، ساخته‌ها (ساخته)، پیچیده (ذکر یک مورد کافی است). (۰/۲۵)
- ۱۶ فراموش‌کار، سرگرم، نوروژ (ذکر یک مورد کافی است). (۰/۲۵)
- ۱۷ یادآوری‌ها (یادآوری) (۰/۲۵)
- ۱۸ فقط سرمای گُشنده‌ی / برف زمستان بود که توانست او را به چهاردیواری اتاق بکشاند. (۰/۵)
- ۱۹ برای: آزاد دستوری (۰/۲۵) - برف: آزاد قاموسی (۰/۲۵)
- ۲۰ گُشنده: مشتق (۰/۲۵) - زمستان: ساده (۰/۲۵) - چهاردیواری: مشتق مرکب (۰/۲۵)
- ۲۱ «کش» (۰/۲۵)

۲۲ کسی که بختِ خوش دارد.

۲۳ الف) مستقل مرکب زیرا بیش از یک فعل دارد یا دارای یک جمله‌ی وابسته است. یا چون دو جمله با حرف ربط به هم مربوط شده‌اند.

ب) ت / ی / ر / ء / ـَ / ن / د / ا / ز

۲۴ الف) وابسته‌ی پسین (صفت بیانی)

پ) تحسین‌آمیز - خوشنویسی (یا سراسر)

ب) خوشنویسی

۲۵ زمان فعل: ماضی بعید

نوع فعل: گذرا به مفعول و متّمم

۲۶ اسم + وند + اسم

۲۷ چادرنشین ← اسم مرکب

اتاقک ← اسم مشتق

۲۸ نامهرسان (نامه) - دماسنج (دما) - خویشتن‌شناس (خویشتن) - مدادتراش (مداد) - خودبین (خود)

۲۹ خون‌بها - نمازخانه - زیرشلوار - گلاب - جوانمرد

۳۰ برای تشخیص ساده یا غیر ساده بودن فعل به بن مضارع آن توجه می‌کنیم. ولی برای اسم به تمام تکواژهای غیرصرفی آن توجه می‌کنیم.

